

[Johs. Christiansen.]

lige disse tre opgaver, at den sidste kun kan løses, såfremt sammenhængen har sit skæringspunkt i en og samme militærperson.

Jeg synes ikke, man uden videre kan afvise det rejste spørgsmål, og derfor har jeg forsøgt at stille det lidt mere konkret op og vil altså være meget taknemlig, om forsvarsministeren med det intime kendskab, han har til den nu opbyggede organisations indre sammenhæng og funktion, ville give udtømmende svar på, hvordan det ville forholde sig med de tre opgaver, jeg har nævnt, hvis forsvarschefens stilling blev nedlagt.

Da forslaget på sin vis også berører uddannelsesforholdene, vil jeg sluttelig gerne gøre et par bemærkninger angående mandskabets forhold under tjenestetiden.

Det er sikkert også blandt adskillige militære ledere en udbredt opfattelse, at de værnepligtige i almindelighed betragter den del af tjenestetiden, der ikke optages af teoretiske eller praktiske øvelser, som helt eller delvis spildt. Dette forhold vil selvsagt forværres, når de unge nu skal ligge inde et halvt år længere end hidtil, navnlig også som følge af, at man jo stadig står med denne mangel på befalingsmænd. Statsministeren og flere andre har i den anledning været inde på spørgsmålet om, hvad der eventuelt kunne gøres, for at de unge soldater rentud sagt ikke skulle gå og forsumpe.

At den forlængede tjenestetid vil give den form for ungdomsopdragelse, som gives i vore høj- og fagskoler, et knæk, synes indlysende nok, da de fleste unge vel næppe vil have råd til eller tid til først at være soldater i halvandet år og derefter at tage et halvt år på skole. Flere af vore kendte højskolemænd har jo også allerede understreget den side af sagen. I første række er problemet her imidlertid dette, om man ved fælles hjælp vil kunne finde frem til foranstaltninger, som på heldig måde kunne mindske følgerne af den trædemølle, som de værnepligtige må igennem i deres soldatetid. Nogle har peget på den mulighed at sende soldaterne med udrustning og det hele nogle uger på højskole. Hvordan dette rent indkvarteringsmæssigt ville kunne lade sig gøre, når der hvert år indkaldes ca. 20 000 mand alene til hæren, er et spørgsmål helt for sig, et meget vanskeligt spørgsmål, men der tør man næppe se bort fra, at et halvt eller helt tvungent højskoleophold må formodes lidt efter lidt at ville klemme alt virkeligt liv af den tanke, som gennem slægtled har været sjælen i vore højskoler. Jeg tror, at de forslag, der er udkastet i denne forbindelse, må gøres til genstand for

meget grundige og meget alvorlige overvejelser, før der er rimelig mulighed for at tage stilling til dem; jeg selv tør ikke gøre det på nuværende tidspunkt.

Herudover vil jeg imidlertid gerne sige følgende: Efter de erfaringer, som jeg har gjort, først gennem de undersøgelser, jeg for et par år siden deltog i vedrørende „Folk og Værn“s virksomhed, senere som medlem af forsvarrets velfærdsudvalg, er det min overbevisning, at en forsvarlig løsning af hele denne vigtige sag beror på bl. a. følgende forudsætninger:

1) at soldaternes uddannelse rationaliseres i overensstemmelse med de resultater, som den herom for nogle år siden nedsatte kommission efterlod sig,

2) at den militære tjenestetid nedsættes i takt med den rationalisering af uddannelsen, som kræfterne bør sættes ind på,

3) at vore militære skoler indblæser de vordende befalingsmænd den fornødne forståelse af, at de værnepligtige er væsener med et menneskeligt behov, der aldeles ikke imødekommes udelukkende ved militære opdragelsesmetoder,

4) at der til timeplanen for den militære uddannelse knyttes forskellige faglige og karakterdannende discipliner, og at disse fortrinsvis varetages af civile lærere,

og endelig at der gives de fornødne bevilinger til, at arbejdet indenfor soldaterhjemmene kan udvides, så de værnepligtige i tilstrækkeligt omfang her kan finde det virkelige fristed udenfor kasernemuren, det fristed, som de i så høj grad har brug for, og som de benytter i stor udstrækning, hvis det byder dem de forhold, som de venter et sådant sted. Når disse forhold er bragt tilveje, bliver det vel iøvrigt velfærdsudvalgets opgave at bistå og vejlede i det arbejde, som må foregå for at gøre tilværelsen for de værnepligtige så menneskeligt udholdelig som på nogen måde muligt. Men jeg tror afgjort, det bliver nødvendigt at få nedsat et særligt udvalg til overvejelse af såvel spørgsmålet om højskolens eventuelle placering i denne forbindelse som de forhold, jeg nu lige har omtalt. Ved sammensætningen af et sådant udvalg må opmærksomheden naturligvis i særlig grad være rettet mod personligheder, der ikke alene er sagligt højt kvalificerede, men som rent menneskeligt set vil gå til arbejdet med den forståelse og fordomsfrihed, som er nødvendig her, hvis man da skal nå frem til en holdbar løsning af denne for hele vor ungdom ganske overordentlig vigtige sag.

Jeg vil meget gerne høre, hvordan ministeren ser på dette. Samtidig beder jeg ham